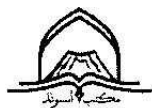

آسیب شناسی دروغ در بین

دانش آموزان

حسن کریمی

کاوه علمداری

سرشناسه: کریمی، حسن، ۱۳۷۳

عنوان و پدیدآورندگان: آسیب‌شناسی دروغ در بین دانش‌آموزان/ حسن کریمی و کاوه علمداری

مشخصات نشر: مراغه، مکتب استوند، ۱۳۹۶ - (تلفن: ۰۹۳۶۲۶۱۴۲۴۰)

مشخصات ظاهری: ض، ۹۸، ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.

شابک: 978-600-7875-57-5 - بهاء: ۷۰۰۰۰ ریال

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

موضوع: راست‌گویی و دروغ‌گویی/ Truthfulness and falsehood / راست‌گویی و دروغ‌گویی در

کودکان/ Truthfulness and falsehood in children / شاگردان - روان‌شناسی / Students - Psychology

شابک افزوده علمداری، کاوه، ۱۳۷۳

رده بند کنگره: ۱۳۹۶ ع۸ ۱۶ / BF۶۳۷

بندی دیویی: ۱۵۸/۲

شماره کتاب‌شناسی سرو: ۴۸۱۰۸۲۳

اسمیه ساسی دروغ در بین دانش‌آموزان

مؤلفان: کاوه علمداری و حسن کریمی

ویراستار: کاوه علمداری

طراح جلد: ساسی

چاپ و صفحه‌بندی: گاندی

نوبت چاپ: اوّل ۱۳۹۶

تعداد صفحات: ۹۸

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۷۰۰۰۰ ریال

شابک: 978-600-7875-57-5

مرکز پخش: مراغه - سه راهی اوحدی - ابتدای خیابان قم شمالی - فرهنگسرای سرو (نشر مکتب استوند)

فهرست مطالب

۱۰	پیشگفتار
	فصل اول: معرفی دروغ
۱۷	تعریف و بیان دروغ
۱۹	انواع دروغ
۲۰	۱. دروغ‌های نوشتاری
۲۰	۲. دروغ‌های اشاره‌ای
۲۰	۳. دروغ‌های سراسری
۲۰	۴. دروغ‌های صنعتی
۲۱	۵. دروغ‌های تلافیحی
۲۱	۶. دروغ‌های ورزشی
۲۱	علل دروغ‌گویی
۲۲	۱- تخیل
۲۲	۲- فقدان اعتماد
۲۲	۳- ترس
۲۲	۴- آزمایش والدین
۲۳	۵- جلب توجه
۲۳	۶- سرمشق‌گیری
۲۳	صورت‌های دروغ
۲۴	دروغ از چه چیزی سرچشمه می‌گیرد؟
۲۴	جبران دروغ
۲۴	هدف از دروغ‌گویی
۲۵	دروغ نشانه چیست؟
۲۶	دروغ‌پردازی خیالی دانش‌آموزان
	فصل دوم: دروغ از دیدگاه علم روان‌شناسی
۲۹	دروغ از دیدگاه روان‌شناسان و روان‌کاوان
	فصل سوم: آسیب‌شناسی دروغ در بین دانش‌آموزان

۴۱	علل دروغ‌گویی دانش‌آموزان
۴۵	نیاز دانش‌آموزان برای حفظ جزئیات
۴۸	اگر یک کودک یا دانش‌آموز دروغ بگوید چه باید بکنیم؟
	فصل چهارم: امکان دروغ‌گویی
۵۱	دروغ از دید شرع و اخلاق
۵۱	دروغ مصلحت‌آمیز
۵۲	اگر دروغ نگویید، خون به پا می‌شود
۵۶	دروغ در مناسبات اجتماعی
۵۶	رابطه دروغ با قدرت
۶۱	شهادت دروغ
	فصل پنجم: اثرات و آفات دروغ‌گویی
۶۳	تعریفی از آفت دروغ
۶۵	دروغ، نابود کننده سرمایه انسانی: فردی و اجتماعی است
۶۶	آثار دروغ‌گویی در فرد
۶۸	روش شناخت افراد دروغ‌گو
۶۸	راه‌های درمان دروغ‌گویی
۷۰	راهکارهای رهایی از دروغ
۷۰	۱. توجه به زبان‌های بی‌شمار دروغ
۷۰	۲. رعایت اصول تعلیم و تربیت صحیح از سوی مربیان
۷۱	۳. پرهیز از سخت‌گیری‌های بی‌مورد و در نظر گرفتن توانایی افراد
۷۱	۴. توجه به آثار نیک و زیبای راست‌گویی
۷۱	امکان اصلاح دروغ
	فصل ششم: دروغ به مثابه ساز و کار اجتماعی
۷۴	دروغ به مثابه ساز و کار اجتماعی
	فصل هفتم: آیات، احادیث و روایات در باب دروغ و دروغ‌گویی
	فصل هشتم: راهکارهای درمان دروغ‌گویی
۹۳	درمان‌های دروغ‌گویی
۹۳	۱- گرایش اولیا به صداقت و راست‌گویی

- ۹۴..... ۲- بردباری در برابر ناتوانایی‌ها و خطاها
- ۹۴..... ۳- رازداری برای دانش‌آموز
- ۹۴..... ۴- آموزش والدین
- ۹۴..... ۵- عدم ایجاد زمینه مناسب برای دروغ‌گویی دانش‌آموز
- ۹۶..... فهرست منابع و مآخذ

www.ketab.ir

پیشگفتار

یکی از مسائل مهم تربیتی برای خانواده‌ها، دروغ‌گویی دانش‌آموزان است. این مسئله در اغلب خانواده‌ها مطرح است.

برخی والدین اغلب نگران دروغ‌های کودکان و دانش‌آموزان خود هستند و ممکن است ندانند که باید چه روشی را در مقابل آن اتخاذ کنند. برخی با بی‌اعتنایی از کنار این موضوع می‌گذرند و بعضی با خشم و تندی آن‌ها را سرکوب می‌کنند. هردو روش پیامدهای منفی به دنبال خواهد داشت.

هنگامی که مشاهده کردیم در جامعه آثار دروغ و دروغ‌گویی در بین دانش‌آموزان افزایش یافته و بعضاً کوچک و بزرگ به یکدیگر دروغ می‌گویند و برخی خانواده‌ها نسبت به دروغ‌فرزند خود بی‌اعتنا هستند یا اینکه با خشم با آن برخورد می‌کنند و از سویی علاقه و فرمان به موضوعات فرهنگی بحث شده به تدوین این کتاب با موضوع «آسیب‌شناسی دروغ‌دربین دانش‌آموزان» میردازیم.

این نوشتار بر آن است دلیل یا «دلیل» دروغ‌گویی» این معضل اجتماعی را بررسی کرده و مشخص کند که دلیل آمدن آن چه چیز می‌باشد و از کجا سرچشمه می‌گیرد. به تازگی این معضل در جامعه گسترش یافته و دانش‌آموزان برای فرار از تنبیه و سؤال پیچ‌نشدن درباره کاری که انجام داده‌اند، دروغ می‌گویند. در اینجا می‌خواهیم راه‌حل‌های اساسی و رفتار درست را از روی اصول روان‌شناختی به خانواده‌هایی که هنوز رفتار درست را با فرزندان نمی‌دانند و بدون شناخت صحیح از نکات روستی فرزندان، آن‌ها را با تنبیه بدنی وادار به راست‌گویی می‌کنند، مورد توجه قرار دهیم.

به طور کلی سعی بر این است که با بررسی دروغ از دیدگاه‌های مختلف به تقویت وجدان کاری به عنوان جزء پایدار از روابط افراد که باعث فراموش کردن دروغ و دروغ‌گویی می‌شود، بیردازیم و آسیب‌های دروغ در

جامعه را مشخص نموده و راهکارهای اساسی جلوگیری از این معضل اجتماعی را بیان نماییم و خانواده‌ها را از این خطر بزرگ آگاه سازیم. اما در اینجا این سؤالات مطرح می‌شود که: «خانواده‌ها چگونه می‌توانند دروغ‌گویی فرزندان خود را با روش‌های روان‌شناختی کاهش دهند و یا از بین ببرند؟ و اینکه آیا آنان را تنبیه کنند یا نه؟». ما برای پاسخ به این سؤالات، در این کتاب به بحث درباره موضوعات زیر می‌پردازیم:

- ۱- تعریف و بیان دروغ
- ۲- صفت‌های دروغ
- ۳- دروغ‌شمار چیست؟
- ۴- دروغ‌پردازان می‌ارز دانش‌آموزان
- ۵- دروغ از دیدگاه شیعی و اخلاق
- ۶- دروغ از دیدگاه روان‌شناسان و روان‌کاوان
- ۷- امکان اصلاح دروغ
- ۸- اگر یک دانش‌آموز دروغ بگوید، باید کرد؟
- ۹- راه‌های درمان و اصلاح
- ۱۰- رابطه دروغ با قدرت
- ۱۱- انواع دروغ
- ۱۲- راه‌های رهایی از دروغ
- ۱۳- روش‌های شناخت افراد دروغ‌گو
- ۱۴- راه درمان دروغ
- ۱۵- دروغ از چه چیز سرچشمه می‌گیرد؟

۱۶- احادیثی از پیامبر گرامی اسلام و معصومین (ع) دربارهٔ دروغ‌گویی.

ما در عصری زندگی می‌کنیم که سازمان‌های مختلف با تشکیلات بزرگ و کوچک پیرامون ما را فرا گرفته است. قسمت اعظم احتیاجات و نیازهای گوناگون ما را سازمان‌های دولتی و خصوصی تأمین می‌کنند. گسترده‌گی سازمان‌ها به گونه‌ای است که می‌توان گفت جامعه از سازمان‌های گوناگون تشکیل شده و خدمات مورد نیاز را تأمین می‌کنند، تشکیل یافته است و امروزه ما پیشرفت و توسعه در هر جامعه را منوط به کارایی و راندمان سازمان‌های آن جامعه می‌دانیم. نادیده گرفتن وجدان کاری در سازمان‌ها، عدم انضباط کاری، عدم تعهد افراد سازمانی از عواملی هستند که می‌توانند باعث افزایش دروغ‌گویی برای رسیدن به مقصود شده و راه توسعه و پیشرفت همگانی را بن بست کند. اما در این حین افرادی در سازمان‌ها حضور می‌یابند که با دروغ و دروغ‌گویی درصدد رسیدن هرچه سریع‌تر به خواسته‌های خود هستند و در این راستا سعی در کنار زدن موانع و نائل آمدن به اهداف خود می‌باشند؛ گرچه دروغ‌گویی این افراد از نظر شرع کار ناپسندی است و احادیث، روایات و دیدگاه قانونی این موضوع را قبیح می‌شمرد.

از جمله مهم‌ترین نتایجی که این کتاب به دست می‌دهد عبارتند از:

۱- دروغ پدیده‌ای است زشت و ناپسند که در تمامی ادیان نهی ناپسند شمرده می‌شود.

۲- انسان دروغ‌گو هیچ‌گاه با دروغ‌گویی به جایی نمی‌رسد و فقط روزگار خود را با نیرنگ و کلک سپری می‌کند.

۳- برخی از خانواده‌ها فرزندان دروغ‌گوی خود را باهوش و زیرک خطاب می‌کنند که متأسفانه این هم در جامعه به دلیل کم

اطلاعاتی و کم‌تجربگی در حال گسترش است و در واقع نوعی تشویق به دروغ‌گویی و فریب دیگران است.

۴- خانواده‌ها می‌توانند به وسیله روش‌های روان‌شناختی و با استفاده از روزنامه‌ها، مجلات خانواده، رادیو، تلویزیون و مراجعه به دکتر روان‌شناس، دروغ‌گویی فرزندان خود را بدون تنبیه اصلاح کنند.

پایان سخن

۱- پدران، مادران و خوانندگان این کتاب پیشنهاد می‌شود که به هیچ وجه نباید در مقابل یک کودک یا یک نوجوان به یکدیگر دروغ بگویند، اگرچه این کار جنبه شوخی داشته باشد زیرا از آنجایی که کودک، ذهنی خلاق و نجکاو دارد، ممکن است با این شوخی آن‌ها دروغ‌های بزرگتری از خود سازد و به کار ببرد.

۲- گاهی اوقات وقتی کودک یا نوجوان به پدر و مادر خود کلک می‌زند یا دروغ می‌گوید، آن‌ها به جای اینکه او را سرزنش کنند و اشتباه بودن کار او را یادآور باشند، او را تحسین می‌کنند و مثلاً می‌گویند: «تو خیلی باهوشی» که این کار، اشتباه است و امروزه نیز برخی از پدران و مادران با بی‌احتیاطی و بی‌تأملی این کار را انجام می‌دهند. این نکته ممکن است کمی سطحی و ساده باشد اما در عین حال بسیار خطرناک است.

۳- در رسانه‌های جمعی از پخش کارتون‌ها یا فیلم‌هایی که مربوط به کودکان و دانش‌آموزان است و در آن‌ها بن‌مایه‌های دروغ و دروغ‌گویی وجود دارد، باید پرهیز شود و بیشتر برنامه‌هایی به مرحله

نمایش درآیند که در آن‌ها به آثار مخرب صفات رذیله از جمله دروغ و پرهیز از آن تأکید شود.

۴- والدین باید فرزندان خود را از رفت و آمد با افرادی که دروغ‌گو هستند یا در مکان‌هایی که حرف از دروغ و دروغ‌گویی است، منع کنند.

ناگفته پیداست که پدیدهٔ روانی- اجتماعی دروغ و صورت‌ها و پیامدهای آن شمار آن در صحنهٔ روابط اجتماعی به قدری پیچیده و گسترده و جادیده است که ما شب و روز با آن زندگی می‌کنیم و بخشی از عمر خود را صرف به کارگیری هرچه ظریف‌تر و کارآمدتر و بیشتر آن می‌نماییم بی‌آنکه خسته شوم و یا به بیهودگی و خسارت‌های ناشی از آن آگاه باشیم. به همان نسبت که سراسر ادبیات‌ها، قصص، ضرب‌المثل‌ها، اشارات، کنایات، هجویات و نقیصت‌ها مشحون از اندرزهای راست‌جیدانه و درست‌گفتارانه است، تاریخ و فرهنگ ما آغشته به این افیون اجتماعی است که در روابط ما با دیگران اثرات منفی بر جا می‌گذارد و حتی گاهی اوقات موجب تفرقه و جدایی ما با دیگران می‌شود. همان‌طور که در داستان حضرت یوسف (ع) به خاطر یک دروغ و حسد در دکانه، پدر (حضرت یعقوب ع) از پسر (حضرت یوسف ع) به مدت ۳۰ سال دور می‌افتد و از درد فراق، نابینا می‌شود. پس با راست‌گویی است که انس می‌تواند بر فراق، تفرقه و جدایی و ... فائق آید و دایرهٔ خود، خانواده و اجتماع را از چنین صفات رذیله پاک نموده و به راستی و درستی سوق دهد. ان شاء الله.

لازم به یادآوری است که اطلاعات به دست آمده در این کتاب بیشتر از طریق تجارب شخصی نگارندگان و مراجعه به منابع کتابخانه‌ای بوده و تا حدودی هم از منابع اینترنتی استفاده شده است.

آسیب‌شناسی دروغ در بین دانش‌آموزان..... ۱۵

این نوشتار ضمن جمع‌آوری اطلاعات مفید و با استفاده از نظر کارشناسان به یک جمع‌بندی رسیده و بهترین راه‌حل‌ها و درمان‌ها را برای مواجهه با این مشکل ارائه داده است. امید است که مثمر واقع شود.

حسن کریمی و کاوه علمداری

تابستان ۱۳۹۶

www.ketab.ir